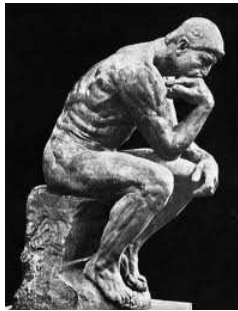

هفته

هفته نامه ایرانیان کانادا

www.hafteh.ca

گفت و گوی هفته با «دکتر عطا هودشتیان» به مناسبت آغاز «جلسات درس فلسفه» در نگارخانه زاگرس مونترال

علی شریفیان

a.sharifian@hafteh.ca

دکتر عطا هودشتیان فارغ التحصیل از رشته فلسفه از دانشگاه سوربن پاریس و دارای درجه دکتری در رشته علوم سیاسی است. حوزه های اصلی تخصص وی جهانی شدن، مسائل بین المللی، فلسفه سیاسی، مدرنیته و مسئله غرب و شرق است. وی از اوایل دهه نود میلادی تاکنون مشغول تدریس و پژوهش در دانشگاههای فرانسه و کشورهای مختلف بوده است. از وی مطالب گوناگونی درباره مدرنیته و جهانی شدن و فلسفه سیاسی به زبانهای فارسی، فرانسه و انگلیسی به چاپ رسیده است. هم اینک ایشان پژوهشگر دانشگاه پاریس و مدیر مدرسه عالی بین المللی مدیریت در مونترال کانادا است * . دکتر هودشتیان همچنین در گفت و گو های متعددی در باره مسائل سیاسی و بویژه رویداد های بعد از انتخابات خرداد 1388 ایران با رسانه های مختلف داشته و نظر گاه های قابل توجه و تاملی در باره جنبش مردم ایران ارائه کرده است. به دعوت نگارخانه زاگرس از غروب فردا جمعه 28 ژانویه دکتر هودشتیان « جلسات درس فلسفه » ای را در محل این نگارخانه شروع می کند. به این مناسبت با وی گفت و گویی داشته ایم که می خوانید.

آقای دکتر هودشتیان با تشکر از شرکت شما در این گفت و گو... «جلسات درس فلسفه» را با چه انگیزه و بنا بر چه ضرورت هایی برنامه ریزی کرده و شروع می کنید؟

---در پی پیشنهاد نگارخانه زاگرس در طی گفتگویی دوستانه با سرپرست این موسسه، آقای شهرستانی، که انسانی فرهنگ دوست و علاقه مند به فلسفه است، تشکیل این جلسات مطرح شد، و پس از آنکه با هم به بررسی نیازهای دانشجویان و دیگر هموطنان در شهر مونترال نشستیم، نتیجه آن شد که بالاخره کلاسهای فلسفه را، که پیش از این بارها قولش داده شده بود، برگزار کنیم. در سال 2009 یک بار دیگر با دوستان دلسوزی متعلق به یک حرکت دانشجویی دیگر این تصمیم گرفته شده بود، اما گرفتاریهای بسیار من امکان نداد که این وظیفه را عملی کنم. باید بگویم که نگارخانه زاگرس واقعا در این مدت پر انرژی و با اشتیاق کار کرده. نکته ای که بسیار مهم است که در این جلسات ما به عقاید شخصی افراد و سازمانها کاری نداریم. مهم آموزش فلسفه است. تصمیم بر آن شد که بجای کنفرانس و سخنرانی، "کلاس درس" بگذاریم. این بهترین راه برای آموزش متودیک فلسفه است. نمی خواهیم سرسری چیزی بگویم و فردا فراموش شود. بلکه دستور و روش کاری در میان خواهد بود.

آموختن فلسفه و آشنایی با مبانی یا مقدمات و کلیات آن چه ضرورتی دارد؟ و چگونه و به چه کسانی می تواند در چه زمینه و با زمینه هایی کمک کند؟

---آموزش فلسفه تنها یک کار آکادمیک و دانشگاهی نیست. فلسفه اساسا برای "نخبگان" و "فرهیختگان" بوجود نیامده، اگر چه بیشتر توسط آنها عرضه شده است. هدف و مقصود فلسفه پرورش فکر و بالندگی انسان است. هدف یاری رساندن به انسانها برای خروج از رخوت و ایستایی فکریست و این مسئله همه انسانها ست. بخاطر بیاوریم که سقراط، که نخستین بانی فلسفه بود، در خیابانها قدم میزد و با مردم عادی و خصوصا با جوانان گفتگو میکرد و مسائل پیچیده فلسفی را با آنها با زبانی ساده درمیان می گذاشت. امروز نیز امکان گفتگو و نیاز به آن بیش از پیش در میان ما ایرانیان و خصوصا جوانان در داخل و خارج از ایران عمیقا به چشم میخورد. این نیاز وافر از یک سکنه سیاسی ناگهانی ریشه میگیرد که در طول یک سال گذشته و در پی نشست ظاهری جنبش اعتراضی مدنی در جامعه ایران، خصوصا در میان پرسنل ترین افراد، و دلسوز ترین و پرتب و تاب ترین افکار پدید آمده است. امروز پرسشها بسیار شده اند و فلسفه برای همین به میدان می آید. فلسفه پاسخ های شسته و رفته تحویل انسانها نمی دهد، تا آنهایی که به تنبلی فکری دچارند، بیشتر در چاه بی بند و باری فرو روند. بلکه برعکس، فلسفه به ما می آموزد عمیق تر فکر کنیم، مسئولیت فکر مان را خود بعهده بگیریم و به طور سنجیده طرح پرسش کنیم.

از سوی دیگر، فلسفه می آموزد که "حقیقت"، هر چه هست و باید باشد، تنها در دست یک عده "فرهیخته" نیست، بلکه هر حقیقتی جای گفت و گو دارد و اساسا آگاهی یک "کشف" است، کشفی که بیش از هر چیز، محصول تبادل و بده و بستان های فکریست. هیچ استاد و معلم و رهبر و خالقی انحصار حقیقت را در دست ندارد. این جنبه عمیقا دمکراتیک فلسفه در روزگار حاضر، بی شک برای جوانان ما، در ایران آلوده به دشنه سرکوبگران و انحصار قدرت طلبان، بسیار حیاتی است. این کشف اما، تنها یک کشف "شهودی" نیست. فلسفه به آدمی فکر کردن می آموزد، و فکر کردن روش مند است. پس شیوه اندیشیدن، روش فکر و تحلیل کردن یکی دیگر از اهداف این کلاسها خواهد بود.

چه کسانی و با چه شرایطی می توانند در این جلسات شرکت کنند؟

--- در این جلسات، تلاش من این است که مباحثات را تا حد ممکن ساده و همه فهم عرضه کنم. بی شک کار آسانی نخواهد بود. اما قصد اولیه این است که این درسها برای همگان قابل استفاده باشد و هیچ نوع پیش درآمد آکادمیک، شرط و لازمه ورود و شرکت در این جلسات نباشد. قصد داریم از این جلسات ویدئو تهیه کنیم و آنها را قسمت به قسمت و به ترتیب برای علاقمندان در یوتیوب قرار دهیم. تقاضاهایی هم از جاهای مختلف و بویژه از ایران برای پخش مستقیم آن رسیده است. در صدیم که جلسات بطور همزمان در پالتاک هم بطور زنده پخش شود.

آموزش فلسفه را در چه سطحی در این جلسات شروع می کنید؟

---چنانکه گفتم، سطح مباحثات کلی و همه فهم خواهد بود. فلسفه محل دیالوگ است. پس مقصود من و نیز برگزارکنندگان دلسوز نگارخانه زاگرس آن خواهد بود که شرکت کنندگان در هر سطحی، پرسشهای خود را عنوان کنند.

من هر پرسشی را همانند یک پیشنهاد می بینم، نه تنها یک «سئوال» و یا یک "تقاضا"، و صادقانه بر این باورم که گرداننده و گوینده جلسات - که من باشم- تنها کانال انتقال مفاهیم است و می گویم هر پرسشی که از انسان برمیخیزد، یک زندگی و یک هستی به تمام است. پس عمیقا قابل احترام و بسیار پر ارزش است. تلاش من این خواهد بود که برآن پرسش انسانی یک "فکر" و مهمتر از آن یک "روش فکر کردن"، بیافزایم. همین ...

در دراز مدت با چه دور نمایی مباحث، موضوعات، تاریخ فلسفه، مکتب های فلسفی و دیگر مسائل مربوط به فلسفه را در این جلسات ماهانه دنبال خواهید کرد؟

---در این جلسات مقصود این است که مکاتب با تاریخ گره بخورند، تا آنجا که درک فلسفه از طریق بررسی "تاریخ فلسفه" گام به گام ممکن گردد. من در جلسه نخست بحث را با این پرسش بنیادین که اساسا "فلسفه چیست؟" آغاز میکنم و بجای پاسخی تکراری که از روی دائرالمعارف ها کپی شده باشد و تحلیل ریشه کلمه لاتین آن، سعی خواهم کرد تا ضرورت و چیستی و چرایی فلسفه را با مفهوم و معنا و تعریف آن بیامیزم. بهر رو در پاسخ به پرسش شما، ضرورتا از یونان آغاز میکنم، به فلسفه ایرانی - اسلامی هم خواهم پرداخت و بالاخره سر از "عصر جدید" در آورده و جریانهای چون : عصر روشنایی، رنسانس، پروتستانتیسیم، ایده آلیسم دکارتی (فرانسوی)، روسو، هگل و کانت، و جریان پراگماتیسم انگلیسی را بررسی میکنم. پا به پای آنها، فلسفه نیچه، روانشناسی فروید، نقد بعدی آن توسط یونگ، عمیقا به بحث گذاشته خواهند شد. پس از آن مکاتب پس از جنگ جهانی دوم، همچون "مکتب فرانکفورت"، فلسفه هایدگر، "ساختارشکنی" دریدا، آدورنو، هابرمس، فوکو، و دیگر جریانها، معرفی و مورد بحث قرار خواهند گرفت. البته هدف این است که گاه به گاه از تلاش گران و یا صاحب نظرانی هم که قادر به گشایش مباحثات باشند، برای معرفی یک فیلسوف و یا مکتب فلسفی ویژه ای به جلسات دعوت به عمل آید. .

در این جلسات به موارد مربوط به فلسفه از جمله فلسفه هنر، رابطه فلسفه با جامعه شناسی، تاریخ و سیاست و مانند اینها هم می پردازید؟

---دقیقا. این مسائل بی تردید به تاریخ فلسفه ارتباط مستقیم دارد و مورد بحث ما قرار خواهند گرفت.

آیا در این جلسات از دیدگاه فلسفی به مسائل روز مانند مسائل اجتماعی و یا رویداد های سیاسی و بویژه اوضاع و رویدادهای سیاسی ایران هم می پردازید؟

--- البته تاریخ فلسفه غرب مورد نظر قرار خواهد گرفت. لیکن هر جا که لازم باشد به مسائل ایران پرداخته خواهد شد. فراموش نکنیم، من نه "بطور کلی"، که بویژه برای ایرانیان خودمان سخن خواهم گفت. از اینرو، مباحثات را تا آنجا که ممکن باشد، به مسائل و مشکلات فکری جامعه ایرانی متصل خواهم کرد.

در قسمت « بحث و گفت و گو » که بعد از هر جلسه یک ساعته درس فلسفه خواهید داشت، چه مسائلی می توان مطرح کرد و شرکت کنندگان می توانند چه پرسش ها و موضوعاتی را با شما و دیگر شرکت کنندگان به بحث و تبادل نظر بگذارند؟

---به اعتقاد من همه زیبایی این جلسات همان یک ساعت پرسش و پاسخ و گفتگو خواهد بود. اگر نه متکلم وحده بودن برای یک معلم کار سختی نیست، لیکن، مسئله آنجا ست که بتوان دیگران را درگیر کرد تا از دل اینهمه به درک عالی تری از آگاهی و از تفکر و از خود رسید. از آنرو که فلسفه و اندیشمند فلسفی هیچ نقطه اتکایی (چون استاد و رهبر و خالق) ندارند، پس تنها به خود اتکاء میکند. و "خود" نیز چیزی نیست مگر "خرد" خود. جنبه خلاق فلسفی اندیشیدن این است که آدمی از بار مسولیت فکر کردن براحتی شانه خالی نمی کند و مسئولیت فکر و تصمیم را به دیگری نمی سپارد، و خود را دائماً در برابر چالشهای جدید قرار میدهد.

برای شما و همه شرکت کنندگان در «جلسات درس فلسفه» آرزوی موفقیت داریم.

این گفت و گو روز 25 ژانویه برای هفته انجام شده است.

گرفته شده از سایت رسمی دکتر هودشتیان به آدرس www.hoodashtian.com